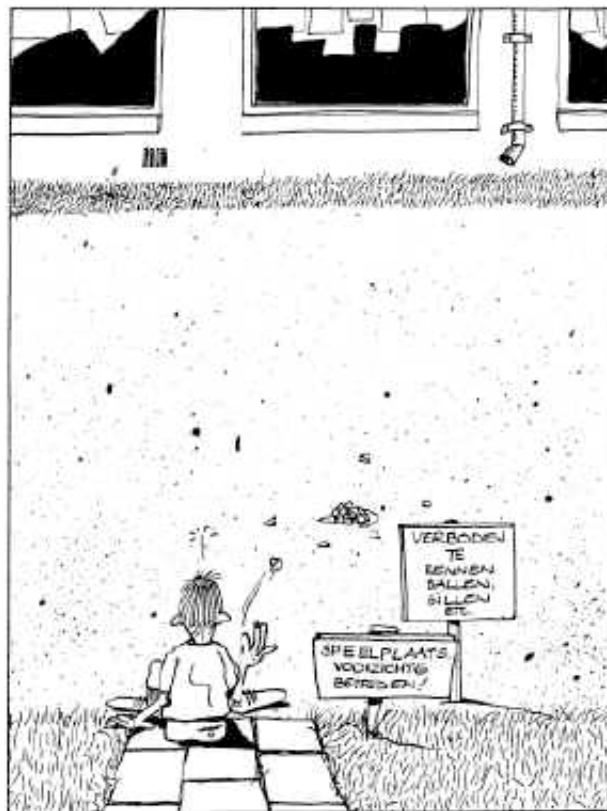

DE OUDE SCHOOL?

Het schoolplein onder de loep

...EEN SPEELPLAATS WAAR VEEL TE BELEVEN WLT...

ROELAND MAIER

Tekeningen: Sjaak Bos, Jeanette Ruiter en Prabhati Verburg

DE OUDE SCHOOL

Ach, zou die school er nog wel zijn,
kastanjabomen op het plein,
de zware deur'
platen van ridders met een kruis
en van Goejanverwellesluis,
geheel in kleur.

Die mooie school, daar stond je met
een pas gejatte sigaret
in 't fietsenrek,
daar nam je bibberig en scheel
en van ellende groen en geel
opnieuw een trek.

En als de meester jarig was
werd het rumoerig in de klas
en zat je daar,
en je verwachtte zo direct
een uiterst boeiend knaleffect:
de klapsigaar.

je speelde in een schooltoernooi
en het begin was wondermooi:
fijn voetbalweer,
je kreeg met 10-1 op je smoel,
de kleine keeper in zijn doel
hij weende zeer

De najaarsblaren op de grond,
daar stapte je zo fijn in rond,
de school voorbij,
en 's winters was de kachel heet
en als je daar dan sneeuw in smeed,
dan siste hij.

Het moet er allemaal nog zijn,
de deur, de bomen en het plein,
de grote heg,
alleen die mooie lichte plaat
waarop een kleine dessa staat,
is misschien weg.

Bali, Lombok, Soemba, Soembawa,
Floris, Timor enzovoort.

Willem Wilmink
Pieter van Empelen

VOORWOORD

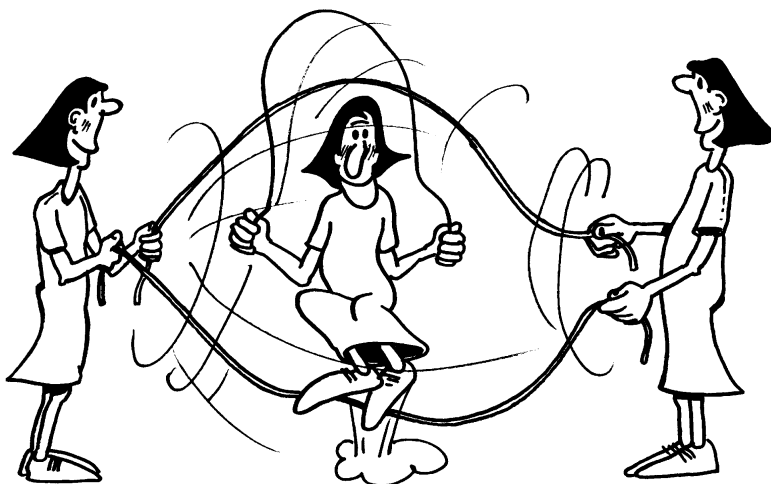
Op de vraag een herinnering te noemen van de lagere - of basisschool vertellen veel mensen iets over het schoolplein. Wat ze er speelden, hoe lekker je in de herfst door de bladeren kon lopen, welke juf of meester er meespeelde in plaats van louter streng heen en weer te wandelen. Kinderen kunnen heel veel leren in de ruimte om de school. Hoe meer we ons realiseren hoeveel we spelenderwijs geleerd hebben, hoe meer we kinderspel serieus zullen nemen. Leerkrachten kunnen direct zowel als indirect een grote bijdrage leveren aan het optimaliseren van het leereffect dat op de speelplaats te realiseren is.

Kinderen spelen overal, ze worden overal wel groot, maar het is een feit "dat kinderen op de ene plaats veel leuker en beter groot worden dan op de andere" (Karel Mulderij en Hans Bleeker in 'Kinderen wonen ook - suggesties ter verbetering van een kind vergeten woonomgeving'). De kwaliteit van het spel kan rijker zijn en de kwantiteit van de spelen hoger naarmate we ons op school meer inzetten om spelgedrag te verbeteren. Wie zich alleen druk maakt om de in het rooster opgenomen bewegings(onderwijs)-tijd loopt goede kans tegen de bierkaai te vechten. Spel moet zijn ingebed in het totale schoolgebeuren. Spelen is een mentaliteit.

Kinderen kunnen heel veel leren in de ruimte om de school. Hoe meer we ons realiseren hoeveel we spelenderwijs geleerd hebben, hoe meer we kinderspel serieus zullen nemen. Leerkrachten kunnen direct zowel als indirect een grote bijdrage leveren aan het optimaliseren van het leereffect dat op de speelplaats te realiseren is.

Gelukkig kennen we veel collega's die de mogelijkheden van de buitenruimte kennen en goed gebruiken. Een aantal aardige voorbeelden:

1. De kleuters hebben met hulp van de juf een glooiing in de zandbak gemaakt en er een kleed overheen gelegd. Zowel zichzelf als autobanden en hoepels rollen daarna van de helling af.
2. Een schoolteam neemt tijdens de vergadering een zang-en-dans-spel door en oefent het in de maandag-pauze met de kinderen op de speelplaats. De hele week golft 'De rivier de Rhône' en neemt Joepie z'n meisje mee!
3. Een school waar de skateboards niet verboden worden en op een deel van de speelplaats vanaf een zelfgebouwde 'halfpipe' gebruikt kunnen worden.
4. Een leerkracht van de bovenbouw sluit met z'n rekenonderwijs aan bij de knikkerrage en ontdekt dat de 'mindere' rekenaars zeer gemotiveerd de waarde van een 'smurfje' ten opzichte van een 'spaghetti-bom' weten te berekenen.
5. Als inspiratiebron hangt een lijst met allerlei spelen voor het raam. De materialen die voor sommige spelen nodig zijn zitten in een grote 'speelbak'.
6. De aanzet voor de 'Double Dutch' / het 'Koeike melken' die een leerkracht in de gymles gaf leidt ertoe dat er op de speelplaats dusdanig enthousiast geoefend wordt dat veel kinderen met een kort springtouw in het dubbele kunnen springen.

Sjaak Bos.

Schoolteams die werk maken van speelplaatsspelen merken op dat kinderen veel minder agressief blijken te zijn dan voor hun meer bewuste aanbod!

Uit diverse spelenboeken en methodes voor bewegingsonderwijs kan geput worden voor een buitenrepertoire. Twee recente publikaties geven het belang aan van en inhouden voor buitenspelen: 'Buitenspel in het zonnetje' - de

ontwikkelingswaarde van buitenspel voor jonge kinderen van Greet Caminada en Yvonne Leenders en 'Buitenspel' - suggesties voor buitenspelactiviteiten met jonge kinderen van Greet Caminada.

Wat wij graag zouden willen toetsen is de schoolspeelplaats. We willen nagaan of de ruimte om de school bewoonbaar, bespeelbaar, beleefbaar is. We ontwikkelden hiervoor een 'Schoolplein-toets'. Aan de hand hiervan kunnen de sterke en te verbeteren aspecten van de speelruimte in kaart worden gebracht. Het is mogelijk om zicht te krijgen op de bespeelbaarheid van de ruimte en op andere aspecten die het onderwijs en dus de kinderen ten goede kunnen komen. In de praktijk blijkt dat de toets leerkrachten vaak op ideeën brengt. De aanzet in dit artikel is bedoeld voor iedereen die de inrichting van het schoolplein wil verbeteren of die kennis wil opdoen over de realisatie van de buitenruimte van een nieuwbouwschool. We nemen 'Het schoolplein onder de loep'. De informatie is ontstaan in een samenwerkingsverband tussen de Onderwijsbegeleidingsdienst Noord-Kennemerland (Piet Teeling), de Onderwijsbegeleidingsdienst Westfriesland (Niko Fijma) en de Hogeschool Alkmaar (Roeland Maier). In een groot aantal werkbijeenkomsten met basisschoolleerkrachten in de regio is de bruikbaarheid van ons aanbod getoetst en verbeterd.

REGELGEVING

In de laatste jaren van afgelopen eeuw is er nogal wat regelgeving gewijzigd. Decentralisatie van de onderwijshuisvesting, vereenvoudiging van het Londo-stelsel (bekostigingsstelsel voor het basisonderwijs) en het Besluit Veiligheid Attractie- en Speeltoestellen hebben ook consequenties voor speelruimte. Mede door Weer Samen Naar School zullen we de speelplaats ook bereikbaar en bespeelbaar voor gehandicapten moeten maken.

Bij het Attractiebesluit heeft de wetgever niet bepaald dat een afgekeurd speeltoestel in alle eer hersteld moet worden. Er zijn al gevallen bekend waar het eentonige tegelplateau weer terug is. Dat kan toch niet de bedoeling van het deze maatregel zijn geweest!

Het lijkt erop dat kinderen de laatste jaren in toenemende mate getoetst worden. Een collega sprak in dit verband van 'ons leerling-achtervolg-systeem'. In de regio Noord-Holland heeft een school de pauzetijd ingekort, omdat men anders het programma niet af zou krijgen... Van de 250 basisscholen, die door Speelruimte begeleid zijn bij het tot stand komen van een beter schoolplein, waren er twee waar met de kinderen kringspelen gedaan werden (en waar dit een positief effect had op het spelgedrag). Gelukkig kennen we veel collega's die de mogelijkheden van de buiten-ruimte kennen en goed gebruiken.

Een aantal aardige voorbeelden:

1. De kleuters hebben met hulp van de juf een glooiing in de zandbak gemaakt en er een kleed overheen gelegd. Zowel zichzelf als autobanden en hoepels rollen daarna van de helling af.
2. Een schoolteam neemt tijdens de vergadering een zang-en-dans-spel door en oefent het in de maandag-pauze met de kinderen op de speelplaats. De hele week golft 'De rivier de Rhône' en neemt Joepie z'n meisje mee!
3. Een school waar de skateboards niet verboden worden en op een deel van de speelplaats vanaf een zelfgebouwde 'halfpipe' gebruikt kunnen worden.
4. Een leerkracht van de bovenbouw sluit met z'n rekenonderwijs aan bij de knikkerrage en ontdekt dat de 'mindere' rekenaars zeer gemotiveerd de waarde van een 'smurfje' ten opzichte van een 'spaghetti-bom' weten te berekenen.
5. Als inspiratiebron hangt een lijst met allerlei spelen voor het raam. De materialen die voor sommige spelen nodig zijn zitten in een grote 'speelbak'.
6. De aanzet voor de 'Double Dutch'/het 'Koeike melken' die een leerkracht in de gymles gaf leidt ertoe dat er op de speelplaats dusdanig enthousiast geoefend wordt dat veel kinderen met een kort springtouw in het dubbele kunnen springen.

Schoolteams die werk maken van speelplaatsspelen merken op dat kinderen veel minder agressief blijken te zijn dan voor hun meer bewuste aanbod!

Uit diverse spelenboeken en methodes voor bewegingsonderwijs kan geput worden voor een buitenrepertoire. Twee recente publikaties geven het belang aan van en inhouden voor buitenspel: 'Buitenspel in het zonnetje' - de

ontwikkelingswaarde van buitenspel voor jonge kinderen van Greet Caminada en Yvonne Leenders en 'Buitenspelen' suggesties voor buitenspelactiviteiten met jonge kinderen van Greet Caminada.

Wat wij graag zouden willen toetsen is de schoolspeelplaats. We willen nagaan of de ruimte om de school bewoonbaar, bespeelbaar, beleefbaar is. We ontwikkelden hiervoor een 'Schoolplein-toets'. Aan de hand hiervan kunnen de sterke en te verbeteren aspecten van de speelruimte in kaart worden gebracht. Het is mogelijk om zicht te krijgen op de bespeelbaarheid van de ruimte en op andere aspecten die het onderwijs en dus de kinderen ten goede kunnen komen. In de praktijk blijkt dat de toets leerkrachten vaak op ideeën brengt. De aanzet in dit artikel is bedoeld voor iedereen die de inrichting van het schoolplein wil verbeteren of die kennis wil opdoen over de realisatie van de buitenruimte van een nieuwbouwschool. We nemen 'Het schoolplein onder de loep'.

De informatie is ontstaan in een samenwerkingsverband tussen de Onderwijsbegeleidingsdienst Noord-Kennemerland (Piet Teeling), de Onderwijsbegeleidingsdienst Westfriesland (Niko Fijma) en de Hogeschool Alkmaar (Roeland Maier). In een groot aantal werkbijeenkomsten met basisschoolleerkrachten in de regio is de bruikbaarheid van ons aanbod getoetst en verbeterd.

RICHTWAARDEN

Een goed schoolplein kent ren- en rustplekken, is geschikt voor vangertje en verstopperje. Een goed schoolplein is een speel(s)-plein, geen lucht-plek om kinderen af en toe stoom te laten afblazen, maar een leefruimte.

De ruimte om de school moet ook ontdekplek zijn waar kinderen ervarend kunnen leren. Het is op veel manieren mogelijk om de buitenruimte te gebruiken bij het onderwijs. Denk aan de ontdekking 'van wat leeft en groeit en ons altijd weer boeit' in de vorm van biologie-activiteiten en aan de verzorging van tuintjes bij de school, aan het buiten spelen van de kleuters, aan een spel op het veldje, dansen op het plein, aan het vertellen van een verhaal op een plek in de luwte. Er zijn zelf scholen die ruimte maken voor stoei- en snoezelhoeken!

De voormalige Stichting Ruimte, later LANS (die ook is opgeheven) heeft een aantal richtwaarden genoemd aan de hand waarvan de schoolspeelplaats beoordeeld kan worden op de kwaliteit van leefbaarheid.

Om betrokkenen bij het veranderen van het schoolplein een handvat te geven om zich bewust te worden van de mogelijkheden van de speelruimte, hebben we vragen samengesteld vanuit de volgende richtwaarden:

I Veiligheid

Spelen en leven houdt risico in, kinderen moeten gevaar kunnen leren schatten, ermee om leren gaan. Risico maakt spelen aantrekkelijk, wanneer het voor kinderen herkenbaar en beheersbaar is spreken we over aanvaardbaar risico.

II Afwisseling

Door afwisseling in vormgeving, aanleg en materiaalgebruik kan een interessant, speels gebied ontstaan en wordt de levendigheid van de schoolspeelplaats vergroot.

III Herbergzaamheid

Beschutting en intimiteit bepalen de mate van herbergzaamheid van de speelruimte. Beschutting tegen regen en wind is in ons klimaat bepaald geen luxe. Intimiteit heeft te maken met een gevoel van veiligheid om jezelf te zijn in een vertrouwde omgeving.

IV Binnen en buiten

De relatie tussen binnen en buiten heeft te maken met de bouw van de school, het aantal ingangen en de ruimtes buiten de school. Deze relatie kan medebepalend zijn voor een goed gebruik van de schoolomgeving.

V Tolerantie

Tolerantie houdt in dat zo min mogelijk geboden of verboden nodig zijn. Regels ten aanzien van de speelplaats moeten gebaseerd zijn op verhoging van de spelvreugde van iedereen.

VI Betrokkenheid

De mate van betrokkenheid van kinderen, schoolteam, ouders en de buurt is mede bepalend voor de kwaliteit van het gebruik van de schoolspeelplaats.

VII Spelaanleidingen

Spelgedrag en spelsfeer zijn afhankelijk van ruimtelijke gegevens en van ondersteuning door leerkrachten. Spel wordt onder andere uitgelokt door de aanwezigheid van objecten. We onderscheiden:

1. vaste objecten (hekken, banken, duikelstangen, klimrek, waterleidingbuizen, stuitmuren, maar ook een opgehangen bodemloze mand, gekleurde tegels in diverse patronen, belijning voor spelen en dergelijke)
2. hanteerobjecten/losse materialen (ballen, karren, loopklossen, stelten, springtouwen, emmers van verschillende afmetingen enzovoort).

VIII Spelletjes en dansen (zang en-dansspelen, kinderdans)

Spel kan ook uitgelokt worden door het aanbieden van min of meer vaste 'cultuurspelen' (knikkeren, hinkelen, koning-boeren), zang-en-dansspelen en kindervolksdansen.

Het bijhouden van een 'spelenkalender' is niet alleen een instrument om kinderspel te observeren, maar tevens de basis om het te stimuleren.

HERBERGZAAMHEID

Als opwarmertje gaan we met een aantal voorbeelden wat verder in op de derde richtwaarde: herbergzaamheid.

Veel leerkrachten krijgen af en toe vanuit een gezellig hutje een uitnodiging om een kopje te komen doen. De situatie van waaruit hutjes kunnen ontstaan hebben we voor een deel zelf in de hand, kunnen we 'indirect begeleiden'.

Op veel speelplaatsen zijn plekken te vinden waar beschutting is door beplanting (bomen, struikgewas) of bebouwing (muren, overkapping, speelobjecten).

Beschutte ruimtes kunnen ook door kinderen zelf gebouwd worden. Dergelijke plekken zijn geschikt om elkaar te ontmoeten, lekker te kletsen, soms echt te schuilen of je te verschuilen en (rollen)spelletjes te doen. Of er intimiteit ontstaat hangt af van de situatie, het vraagt ook een gevoel van geborgenheid, van je thuis voelen. De term intimiteit is voor sommige ouderen wat beladen. Er kunnen inderdaad fijne spelletjes ontstaan, gelukkig maar...

Degenen die uit een spaarpotje, via een aardig schoolbestuur of door een actie wat geld te besteden hebben kunnen uit de literatuurlijst een zee aan ideeën halen om meer van deze plekken te creëren. Het is echter ook zonder geld mogelijk om één en ander te realiseren. Kinderen weten vaak met een minimum aan mogelijkheden een maximum aan knusheid te scheppen.

We geven een aantal suggesties voor realisatie van dergelijke fijne plekken:

1. Permanent

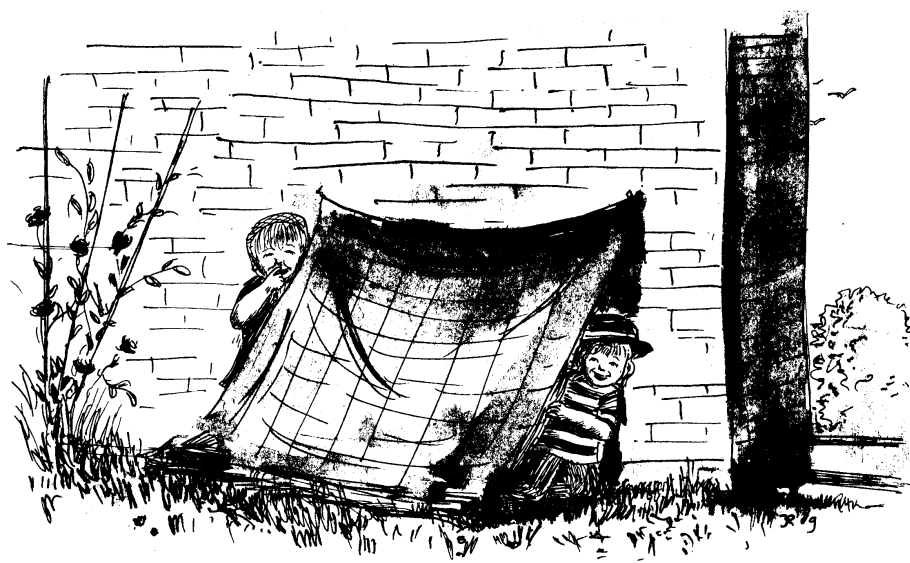
Een overdekte fietsenstalling die ook nog veilig beklimbaar kan zijn; verticale bielzen van verschillende hoogte (ook om af te springen) als afscheiding aan de 'windzijde' van de zandbak; zelf te bouwen of kant-en-klare speelobjecten met zijwand(en) en overkapping; een ingeterpte betonnen pijp; een zitkuil Het vraagt enige tolerantie van onze kant en misschien contact met de gemeente in verband met verplaatsing van de afscheiding en aanpassing van de beplanting, maar wat is fijner dan in de bosjes je eigen wereldje te scheppen?!

Jeanette Ruiter

2. Semi-permanent

Gebruik van losse materialen (kleden, dekens, houten schotten, touwen) in combinatie met bestaande of te creëren voorzieningen. Een kleed over een hekje en een bank vormt een echte tent. Als we vier schoorsteensegmenten ingraven waar losse palen in passen is het losse materiaal geschikt om er een huis van te maken. De (halve) tent kan ook gemaakt worden tussen een aan de muur te bevestigen stang en de grond.

Jeanette Ruiter

3. Tijdelijk

Hier kan de fantasie helemaal op hol slaan. Er is wat tolerantie, durf, organisatietalent en berguimte nodig als je alles gaat vergaren, maar het is ook heel simpel en overzichtelijk te houden. Als aanvulling op het losse materiaal noemen we stukken pvc-buis van een flinke diameter, kartonnen dozen, kratten, plastic vaten, planken en auto-binnen-en-buiten-banden. Ook een door kleuters veel gebruikte 'delta', een soort trapezöide met een kleed erover vormt een tijdelijk onderkomen.

Jeanette Ruiter

OVERZICHT VAN PLEKKEN EN ACTIVITEITEN

Zorg ervoor dat er voor iedere leeftijdsgroep diverse plekken zijn met gevarieerde speelmogelijkheden. Een opsomming kan tot nieuwe ideeën leiden:

1. Grotere spelen als voetbal, basketbal (bij gebruik van één doel en een 'stempelplek' heb je bij een partijtje 'doelen en hinderen' minder ruimte nodig), volleyball.
2. Kleinere spelactiviteiten als hinkelen, knikkeren, elastieken, hoepelen, touwtje springen en stok-spring-spel.
3. Blinde muur voor kaatseballen, om 'af te zetten' bij stellopen, om een mikmand te bevestigen.
4. Bouwactiviteiten in zandbak, bij een klimtoren, tussen de bomen.
5. Schommelen, klimmen, glijden, bokspringen en duikelen.
6. Boompje verwisselen - liefst met echte bomen -, anders met andere aanleidingen, zoals gekleurde tegels.
7. Zit en vertelplekken.
8. Rijden met karren, fietsjes, rolschaatsen en skateboards.
9. Fantasie en rollenspelen (winkel).
10. Zang en dansspelen, kringspelen.
11. Verstoppertje.
12. Waterspelen in de zomer, sneeuw- en ijspret in de winter.
13. Werken in de schooltuin.

Bij analyse van de huidige situatie kan blijken dat er niet of nauwelijks gebruikte plekken op het schoolplein zijn. Zorg dat die activerend gaan werken.

SCHOOLPLEIN-TOETS

Maak vooraf een schets/plattegrond van de ruimtelijke indeling (gras, tegels, bomen, water).

I Veiligheid

Spelen en leven houdt risico in, kinderen moeten gevaar kunnen leren schatten, ermee om leren gaan. Risico maakt spelen aantrekkelijk; wanneer het voor kinderen herkenbaar en beheersbaar is spreken we over aanvaardbaar risico.

Verkeer

1. Hoe wordt de speelplaats afgeschermd van het verkeer?
2. Moet de afscherming naar de straat verbeterd worden?

Water

3. Hoe wordt de speelruimte afgeschermd van het water?
4. Zijn er plekken waar water onderdeel uitmaakt van de speelplaats?

Schoolspeelplaats

5. Is de schoolspeelplaats overzichtelijk ingedeeld met duidelijke markeringen en afscheidingen voor verschillende activiteiten en leeftijdsgroepen?
6. Zijn de looproutes naar de ingang(en) van de school en naar verschillende (speel)plekken zodanig dat er weinig kans is op botsingen?

Bereikbaarheid en bespeelbaarheid door gehandicapten

7. Is de speelplaats bereikbaar en bespeelbaar voor gehandicapten?

Vaste speeltoestellen / speelelementen

8. Welke vaste speeltoestellen en speelelementen staan er op de school speelplaats?
9. Is de situering van de speeltoestellen op de speelplaats veilig?
10. Hoe is de staat van onderhoud?
11. Is er sprake van regelmatig onderhoud?
12. Zijn de speeltoestellen gekeurd door een bevoegde instantie en is er een logboek van inspecties en onderhoud?
13. Gebeuren er ongelukjes op speeltoestellen?
14. Zo ja, wat is de oorzaak?

II Afwisseling

Door afwisseling in vormgeving, aanleg en materiaalgebruik kan een interessant, speels gebied ontstaan en wordt de levendigheid van de schoolspeelplaats vergroot.

Ruimtelijke afwisseling

15. Uit welke verharde vlakken (tegels, asfalt) en welke onverharde vlakken (zoals gras, zand, water) bestaat de schoolspeelplaats?

16. Zijn er mogelijkheden tot het ervaren van hoogteverschillen door middel van:

- a glooiingen in het terrein?
- b klimmogelijkheden (bomen, speeltoestellen, fietsenstalling en dergelijke)?

17. Is de speelplaats verdeeld in verschillende ruimtes, zoals:

- a grote - kleine vlaktes?
- b besloten - open plekken?

18. Zijn de seizoenen duidelijk te herkennen aan de groenbeplanting?

Functionele afwisseling

19. Is de schoolspeelplaats voor meerdere activiteiten geschikt?

20. Voor welke geplande onderwijs-activiteiten wordt gebruik gemaakt van de ruimte om de school?

III Herbergzaamheid

Beschutting en intimiteit bepalen de mate van herbergzaamheid van de speelruimte.

Beschutting tegen regen en wind is in ons klimaat bepaald geen luxe.

Intimiteit heeft te maken met een gevoel van veiligheid om jezelf te zijn in een vertrouwde omgeving.

- 21. Zijn er regen-en-wind-bestendige plekken?
- 22. Zijn er fijne, sfeervolle plekken waar je je kunt terugtrekken?

IV Binnen - buiten

De relatie tussen binnen en buiten heeft te maken met de bouw van de school, het aantal ingangen en de ruimtes buiten de school. Deze relatie kan medebepalend zijn voor een goed gebruik van de schoolomgeving.

- 23. Hoe is de bereikbaarheid van de buitenspeelruimte vanuit de verschillende lokalen (ook speellokaal en gymzaal)?
- 24. Zijn buiten-activiteiten storend voor andere groepen?

V Tolerantie

Tolerantie houdt in dat zo min mogelijk geboden of verboden nodig zijn. Regels ten aanzien van de speelplaats moeten gebaseerd zijn op verhoging van de spelvreugde van iedereen.

- 25 Kinderen moeten :
- 26 Kinderen mogen niet:
- 27 Hoe is het toezicht gerealiseerd?
 - a surveillant?
 - b spelstimulator?
- 28. Zijn de kinderen verdraagzaam ten opzichte van elkaar?

VI Betrokkenheid

De mate van betrokkenheid van kinderen, schoolteam, ouders en de buurt is mede bepalend voor de kwaliteit van het gebruik van de schoolspeelplaats.

29. Wordt de ruimte ook gebruikt als buurtspeelplaats?
30. Is er toezicht / sociale controle door buurtbewoners?
31. Is er sprake van gezamenlijk onderhoud?
32. Is er inspraak geweest bij het tot stand komen van de schoolspeelplaats?

VII Spelaanleidingen

Spelgedrag en spelsfeer zijn afhankelijk van ruimtelijke gegevens en ondersteuning door leerkrachten. Spel wordt onder andere uitgelokt door de aanwezigheid van objecten.

We onderscheiden:

- vaste objecten (hekken, banken, duikelstangen, klimrek, waterleidingbuizen, stuitmuren, maar ook een opgehangen bodemloze mand, gekleurde tegels in diverse patronen, belijning voor spelen en dergelijke)
- hanteerobjecten/losse materialen (ballen, karren, loopklossen, stelten, springtouwen, enzovoorts).

33. Welke vaste objecten zijn er (zie ook vraag 7) en wat voor spel wordt erdoor uitgelokt?
34. Welke hanteerobjecten/losse materialen zijn er aanwezig en hoe wordt ermee gespeeld?
35. Hoe wordt het losse materiaal beheerd (aankoop, uitleen, reparatie en dergelijke)?

VIII Spelletjes en dansen

Spel kan ook uitgelokt worden door het aanbieden van min of meer vaste 'cultuurspelen' (knikkeren, hinkelen, koning-boeren), zang-en-dansspelen en kindervolksdansen. Het bijhouden van een 'spelenkalender' is niet alleen een instrument om kinderspel te observeren, maar tevens de basis om het te stimuleren.

36. Welke spelen worden regelmatig gespeeld?
37. Welke bewegingsactiviteiten worden bewust door de leerkrachten aangeboden met het oog op zinvol gebruik van de speelplaats gedurende de speeltijden? (bijvoorbeeld touwtje springen en hoepelen in de gymles).
38. Wat zijn de resultaten?
39. Welke zang-en-dansspelen en kindervolksdansen worden bewust door de leerkrachten aangeboden met het oog op zinvol gebruik van de schoolspeelplaats gedurende de speeltijden?
40. Wat zijn de resultaten?

STAPPENPLAN SCHOOLSPEELPLAATS

De groep 'Speelruimte' van de voormalige stichting LANS ontwikkelde een stappenplan om het proces om tot een andere vorm- en zingeving van het schoolplein te komen in goede banen te leiden.

We hebben dit stappenplan als uitgangspunt genomen en met eigen praktijkervaringen aangevuld.

Stap 1 en 2 hebben betrekking op de voorbereidingen van het veranderingsproces.

Stap 3, 4 en 5 leiden tot de realisatie van de verandering.

Stap 6, 7 en 8 hebben betrekking op het resultaat van de verandering.

Stap 1: Het begin

Er zijn serieuze mogelijkheden om van het schoolplein een school(buurt)speelplaats te maken. Vorm een niet te grote werkgroep 'speelruimte', die het voortouw neemt. De speelruimte-groep geeft het aanwezige enthousiasme de ruimte, maar leidt het ook in goede banen.

De volgende personen en instanties kunnen in het overleg betrokken of geraadpleegd worden:

A direct betrokkenen:

schoolbestuur, medezeggenschapsraad, leerkrachten, kinderen, ouders, mensen uit de buurt, wijk- of buurtvereniging,

B begeleiders/adviseurs:

Onderwijsbegeleidingsdienst (OBD)/SchoolBegeleidingsDienst (SBD), Pedagogische Academie (PABO), Inspectie, Stichting Speelruimte, Informatie&AdviesCentrum Schoolaccommodaties ICS, Stichting IMCO Noord Holland, regionale consultants van de NUSO.

C ontwerpers/uitvoerders:

architect, kunstenaar, vormgever, firma voor buitenspeeltoestellen, aannemer en/of de gemeente.

De werkgroep heeft tot taak het veranderingsproces vorm te geven, te begeleiden en te bewaken. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over vergadertijden en notuleren van besluiten (ook met instanties van buitenaf!).

Een vaste contactpersoon die makkelijk bereikbaar is, is onontbeerlijk. Deze zorgt voor regelmatig overleg met bijvoorbeeld bouwcommissie of penningmeester en voor verslaggeving tegenover leerkrachten, kinderen, ouders, buurt en andere betrokken personen en instanties. Als de contactpersoon een lid van het schoolteam is, verdient het aanbeveling om voor faciliteiten te zorgen (tijdsruimte voor deze taak beschikbaar stellen).

De werkgroep maakt een plattegrond van gebouwen en omgeving en zet wensen, uitgangspunten en bedoelingen op papier. Daarbij legt ze een relatie met ideeën uit het SchoolWerkPlan (zie volgende stappen).

Door overleg met de gemeente kan de school- en de gemeenteruimte mogelijk gekoppeld worden, wat zowel in territorium als qua onderhoud gunstig kan zijn.

Het is reëel om voor het totale veranderingsproces zeker een jaar uit te trekken. De werkgroep ziet er op toe dat het proces voor alle betrokkenen een duidelijke voortgang houdt en dat het enthousiasme groot blijft.

Stap 2: Verzamelen van informatie

Verdieping in de functies en mogelijkheden van buitenruimte is noodzakelijk. Welke plekken zijn er voor verschillende activiteiten nodig? De werkgroep scheidt een duidelijk kader voor de plannen die ontwikkeld gaan worden. Er wordt onderzocht welke ideeën er zoal bestaan over schoolspeelplaatsen (regionaal en landelijk). Stichting Speelruimte (033 4653270) is daarbij een onmisbare informatiebron (publikaties en audio-visueel materiaal). Ook kan een deskundige op speelruimtegebied geraadpleegd worden.

Literatuur

Drie boeken zijn onontbeerlijk (zie ook 'literatuur speelruimte, speelplaatsen'):

'School-Buurtspeelplaatsen' - Stichting Speelruimte

'Vraag het ze zelf', praktijkboek kinderinspraak bij het inrichten van speelruimte - Stichting Speelruimte

'De schoolspeelplaats' speelse ideeën en adviezen voor een concrete aanpak - Peter Dekeyser

Veel ideeën zijn te vinden in:

'Werk maken van spelen, gids voor zelfbouwtoestellen' en

'Werk maken van samenspelen'

hoe kinderen met een handicap mee kunnen spelen - Willem Haarsma, Cees van de Grift

Voor inspirerende voorbeelden van een 'warme', bewoonbare en beleefbare ruimte voor kinderen, gebaseerd op de ideeën van Reggio Emilia zie:

'Children, spaces, relations' - metaproject for an environment for young children - Giulio Ceppi, Michele Zini

Er kan een bezoek gebracht worden aan schoolspeelplaatsen in de omgeving waar ideeën kunnen worden opgedaan (excursie) en er kunnen video-opnamen van veranderingsprocessen bekeken worden.

Financiële onderbouwing

Uiteraard is het noodzakelijk om tot een goede financiële onderbouwing te komen. Ga na welke financiële mogelijkheden er zijn en hoe die verruimd kunnen worden.

Misschien moeten bepaalde wensen op de 'meerjaren-lijst' gezet worden. Bedenk dat het niet eenvoudig is om van een budget van € 1000,- iets te maken dat € 15.000,- kost! Het 'basisbudget' voor de speelruimte is afhankelijk van de hoedanigheid van het schoolgebouw: nieuwbouw, vervanging, opknapbeurt, verbouwing.

Bij nieuwbouw bedraagt het budget voor de speelplaats ongeveer 5% van de kale bouwsom.

De 1%-regeling - 1% van de bouwsom bij nieuw- en verbouw kan besteed worden aan een kunstwerk - is vervallen. Via een nieuwe regeling kan de gemeente subsidie krijgen om een 'speelkunstwerk' te laten ontwerpen. Informatie daarover kan ingewonnen worden bij Kunst en Bedrijf bv, Adviesburo voor beeldende kunst en vormgeving, (Tel. 020-623 02 71). [i] www.kunstenbedrijf.nl - [e] info@kunstenbedrijf.nl

Er zijn vreemd en jammer genoeg geen officiële subsidieregelingen om alleen het schoolplein te 'verbouwen'.

Het is zeker de moeite waard om je goed op de hoogte te stellen van de mogelijkheden binnen de vernieuwde Londo-normen. Bijvoorbeeld: als het plein herbestraat moet worden, kan een gewenste verbetering meteen worden 'meegenomen'!

Voor de wettelijke eisen ten aanzien van speelruimte en wenselijke ruimtes voor een goede school-buurt-speelplaats verwijzen we naar de publikaties van het Informatie & Advies Centrum Schoolaccommodaties ICS, Stichting Speelruimte ('SchoolBuurtspeelplaatsen') en diverse inspectie-instanties.

Als de speelplaats een buurtfunctie heeft of krijgt, kan de gemeente om financiële steun worden gevraagd.

Onder bepaalde voorwaarden kan het Nationaal Jeugdfonds, het fonds van 'Jantje Beton' (Tel. 030-244 70 00) subsidie verlenen: de herinrichting van de speelplaats moet een duidelijke wijkfunctie hebben in een buurt waar verder nauwelijks speelvoorzieningen aanwezig zijn. De gemeente moet een financiële bijdrage leveren en buurtbewoners moeten bij het veranderingsproces betrokken worden.

Stichting Kinderpostzegels, (Tel. 071-525 98 00), is een mogelijke subsidieverlener voor het speciaal onderwijs.

Ga ook na, onder meer via het Fondsenboek, informatie bij Vereniging van Fondsen in Nederland, (Tel. 070-350 63 93), of er plaatselijke fondsen zijn aan te boren. Zie ook 'Knikers voor het spel - Geld werven voor speelvoorzieningen' van Heinke Janssen (Stichting IMCO Noord-Holland).

Probeer het bedrijfsleven, Rotary, Lions te interesseren. Contacten met een school voor lager- of middelbaar beroepsonderwijs kunnen interessante hulp opleveren! In een aantal regio's kan via de Reclassering alternatief gestraften aan een speelplaatsproject meewerken.

Bekijk ook andere mogelijkheden om een speelplaatsfonds (ook voor regelmatig onderhoud!) te realiseren door acties als spelen-, spel- en spullenmarkten, fancy-fairs, sponsorloop, verloting, oud-papier-verkoop, buttonverkoop, verkoop van zelfgemaakte ansichtkaarten, organiseren van concerten, een café chantant organiseren voor leerkrachten, ouders en buurtbewoners.

Maak een inventarisatie van wat ouders en buurtbewoners kunnen bijdragen door de handen uit de mouwen te steken, door specifiek vakmanschap (stratemakers, tegelleggers, timmerlieden, metselaars) of door contacten met aannemers en andere relevante bedrijven (bijvoorbeeld Hoogovens, Bruynzeel).

Eigen arbeidskracht is een niet te onderschatten kostenbesparende factor!

Stap 3: Programma van eisen

De werkgroep probeert in contact met alle betrokkenen een antwoord te krijgen op de vraag: 'Wat willen en kunnen wij binnen de door ons geïnventariseerde mogelijkheden?'

Begin met het maken van een analyse van de huidige speelruimte met behulp van de 'schoolplein-toets'. Deze analyse levert een aantal sterke en zwakke punten van de huidige situatie. Let bij de locatie van de zandbak(ken) op de jaarlijkse bereikbaarheid door een vrachtwagen met nieuw zand. Daarna wordt aan de direct betrokkenen (zie stap 1) de informatie doorgegeven, die is verzameld in stap 2. Op basis hiervan worden wensen verzameld die tot een duidelijk programma van eisen leiden.

Benut ook de mogelijkheden om de kinderen in het overleg te betrekken. Laat ze zelf creatief meedenken over speelmogelijkheden, bijvoorbeeld in een serie handvaardigheidslessen (zie het 'vraag het ze zelf - praktijkboek kinderinspraak bij het inrichten van speelruimte' van José Rijnen - Stichting Speelruimte of 'Wacht maar af totdat ik koning ben - suggesties voor kinderparticipatie' van Heinke Janssen en Marianne Rey - IMCO). Het is ook mogelijk om specialisten op dat gebied in te huren, zoals Martin van Rooijen van Stichting KinderKeur (Tel. 030-243 49 84).

Sinds 26 maart 1997 is het Besluit Veiligheid Attractie- en Speeltoestellen van kracht. De algemene veiligheidseis van het Attractiebesluit is dat een speeltoestel bij redelijkerwijs te verwachten gebruik geen gevaar voor de veiligheid en gezondheid van personen op mag leveren. In dit verband is het goed te weten dat zo'n keuring, zoals Jaap Bros van Speelruimte zei, te vergelijken is met een APK voor de auto: geconstateerde problemen kunnen vaak hersteld worden!

Nieuw te plaatsen apparatuur moet voorzien zijn van een keurmerk en derhalve voldoen aan de CEN-normen (normen van het Comité Européen de Normalisation). Het zelf bouwen van speeltoestellen is minder eenvoudig geworden. Een bouwtekening zal al op veiligheidsaspecten bekeken moeten zijn opdat de definitieve versie goedgekeurd kan worden. Als je weet aan welke eisen bokspringpalen, die je als afscheiding tussen twee speelgebieden wilt plaatsen, moeten voldoen en hoe ze in de grond verankerd moeten worden zijn hier wellicht met zelfwerkzaamheid nog kosten te besparen. Informatie over de normen is te verkrijgen bij het Nederlands Normalisatie Instituut in Delft (Tel. 015-269 03 90).

Een interessante optie is dat het ontwerp wordt gemaakt door een vormgever van Speelruimte. Deze kan dan in overleg speeltoestellen met keurmerk laten plaatsen. Zo kan een zelfgemaakte toren voorzien worden van een gecertificeerde trap en glijbaan van een speeltoestellenfabrikant.

Rob Leijen van Bureau Speel Op Safe (Tel. 0113-656522) heeft in het "Inspectieboek Veiligheid van Speelgelegenheden" de toetsingscriteria voor de inspectie van speelgelegenheden overzichtelijk samengevat. Het is een handzame geheugensteun bij inspecties in het veld.

Toezichthoudende instantie is de Keuringsdienst van Waren in Den Bosch (Tel. 073- 624 91 49). Keurmeesters en specialisten houden steekproeven op naleving van het Attractiebesluit bij speeltuinen en andere speelruimtes.

Na het in werking treden van het Attractiebesluit is er een groot aantal inspectiebedrijfjes opgericht met namen als Speel op Safe en SpeelTopVeilig. Deze bedrijfjes kunnen veiligheidsinspecties uitvoeren en begeleiden bij het veilig

houden van een speelplek. Fabrikanten van speeltoestellen en ontwerpers van speelruimtes kunnen hierover informeren. In principe kunnen leerkrachten er zelf voor zorgen dat situaties veilig zijn en blijven.

Door de nieuwe wettelijke bepalingen ziet een deel van de verkrijgbare speeltoestellen eruit als eenheidsworst. Er zijn bedrijven die hun attributen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van bepaalde houtsoorten, een verademend eigen gezicht weten te geven.

Ga na of en welke bestaande buitenspeeltoestellen gekocht zullen worden en eventueel waar materiaal voor zelfbouw besteld kan worden. Dit vereist een zorgvuldige afweging van product, prijs en budget. Bedenk dat een schoolspeelplaats veel meer is dan een verzameling speeltoestellen!

Stap 4: Schetsontwerpen

Zorg voor een goede plattegrond van de totale situatie (gebouwen, straat, beplanting, water enzovoorts), vóór je een globale schets gaat (laten) maken. Om informatie, ideeën en plannen aan de betrokkenen voor te leggen is het gebruik van een maquette in combinatie met schetsontwerpen ideaal (liefst schaal 1:50 - één meter in werkelijkheid is twee centimeter in het klein).

N.B.: Neem de tijd voor het opmeten en vertrouw niet op c.q. controleer bestaande bouwtekeningen!

Stap 5: Uitwerking van het plan

Na de keuze van een definitief ontwerp wordt nagegaan, of er voldoende financiële onderbouwing voor is. Zo niet, dan gaan we de in stap 2 genoemde bronnen aanboren en acties op touw zetten en/of we zetten een deel van de wensen op een 'meerjaren-lijst'. Vooral bij zelfwerkzaamheid is het aanstellen van een budgetbewaker aan te raden. Deze kan plannen tijdig bijstellen of aanpassen.

Stap 6: Uitvoering

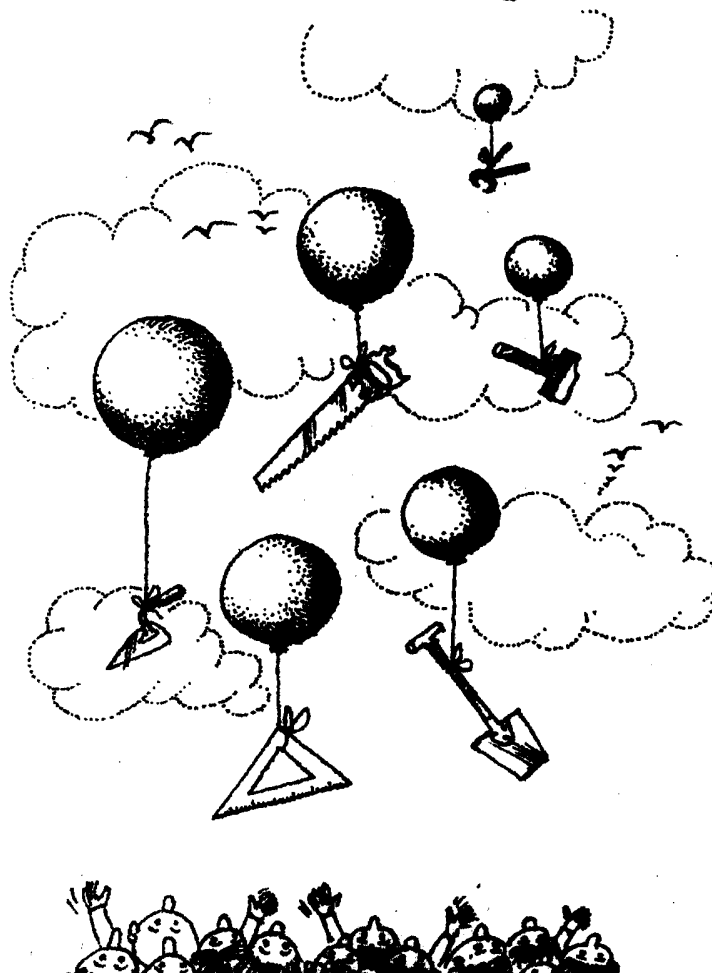
De werkgroep speelruimte blijft zelf betrokken bij het uitvoeringsproces. Ze stuurt zonedig bij (budgetbewaking!). Bij zelfwerkzaamheid stellen we in overleg met betrokkenen een werkschema op.

- we plannen wie-wat-wanneer gaan doen en maken duidelijke werklijsten. De 'koek en zopie' is een essentieel onderdeel van de klussen op een werkbijeenkomst!
- Regel tijdig gereedschap (schoppen, harken, kruiwagens, stratemakersspullen, boormachine met verlengsnoer, grondboor, tegelsnijder, diverse zagen enzovoorts), auto met aanhanger voor aan- en afvoer, materiaal (hout, bandijzer, bouten en moeren, tegels en klinkers enzovoort) en zonedig een container voor tijdelijke opslag van materiaal en afvoer van puin.
- In het 'suffertje' van de plaatselijke krant staan regelmatig aanbiedingen van partijen tegels, klinkers en dergelijke.
- Maak voor iedere werkbijeenkomst een duidelijke klussenlijst.
- Via een mededelingenblaadje wordt iedereen regelmatig geïnformeerd over de vorderingen.
- Bij zelfwerkzaamheid kan het heel motiverend werken dat aangegeven wordt hoeveel er verdiend/uitgespaard wordt met allerlei klussen!
- Medewerkers worden ook gestimuleerd door een lijst waarop alle gerealiseerde klussen vermeld staan.
- Tegen het einde van het proces ontstaat een steeds kleinere 'laatste-loodjes-lijst'!
- Laat speeltoestellen na plaatsing keuren door de fabrikant of een bevoegde instantie.

Stap 7: Feestelijke opening

Maak voor en met alle betrokkenen een groots speelfeest, te organiseren door een feestcommissie. We geven een aantal suggesties: ballonnen en/of duiven oplaten, organiseer een spelencircuit en/of nodig iemand uit met een spelenkar, huur een draaiorgelman, haal kinderen die tijdelijk in een noodgebouw waren ondergebracht bijvoorbeeld met paard en wagen feestelijk in, ga volksdansen, doe parachutespelen

26 APRIL OPENINGSFEEST

Prabhati Verburg

Stap 8: Gebruik, beheer, onderhoud

De werkgroep speelruimte wordt tijdens het speelfeest op gepaste wijze ontbonden. Het schoolteam maakt duidelijke afspraken over speeltijden en materiaaluitleen van en aan de verschillende groepen. Functie en mogelijkheden van de speelruimte worden in het SchoolWerkPlan vastgelegd. Het pedagogisch concept van de school kan ook in de speelruimte zichtbaar zijn! Een ervarings-/ ontwikkelingsgerichte visie bijvoorbeeld vraagt naar ons idee om een avontuurlijke schoolspeelplaats.

Tijdens de speeltijden kunnen kinderen op indirecte en directe wijze tot spel gestimuleerd worden. Zo mogelijk wordt het losse materiaal uitgebreid. Te zijner tijd kunnen wensen van de 'meerjaren-lijst' gerealiseerd worden. Een aspect van de buurtfunctie van de speelplaats kan zijn, dat de betrokkenheid buiten schooltijd dusdanig is dat omwonenden zich mede verantwoordelijk voelen voor de speelruimte.

Zorg dat de school-buurtspeelplaats leefbaar blijft; herstel slijtage of beschadiging direct. Een regelmatige onderhoudsbeurt gaat verval tegen en houdt de betrokkenheid op peil! Houd een logboek bij van observaties, inspecties en onderhoudsbeurten met het oog op de Wetgeving Veiligheid en als evaluatie-instrument om de

speelruimte bij te stellen. Het verdient aanbeveling een groep te vormen die verantwoordelijk is voor het onderhoud van de schoolspeelplaats. Ook hier is een financiële onderbouwing noodzakelijk.

1. ACHTERGRONDINFORMATIE SPEELRUIMTE

1.1 Literatuur

Warm aanbevolen:

'School-Buurtspelplaatsen' & 'Vraag het ze zelf' - praktijkboek kinderinspraak bij het inrichten van speelruimte - José Rijnen Stichting Speelruimte, Amersfoort

'De schoolspeelplaats', speelse ideeën en adviezen voor een concrete aanpak - Peter Dekeyser

'Van schoolplein tot 'speelplaats"- Celeste Snoek en Roeland Maier.

'Werk maken van spelen, gids voor zelfbouwtoestellen' - Willem Haarsma, Cees van de Grift - NUSO, Utrecht

'Children, spaces, relations', metaproject for an environment for young children -door Giulio Ceppi, Michele Zini

Andere informatie:

'Kinderen wonen ook' - Karel Mulderij en Hans Bleeker

'Kinderen buiten spel' - Hans Bleeker en Karel Mulderij

'Buitenspel in het zonnetje', de ontwikkelingswaarde van buitenspel voor jonge kinderen - Greet Caminada en Yvonne Leenders

'Buitenspelen', suggesties voor buitenspelactiviteiten met jonge kinderen - Greet Caminada

'Speel op safe', inspectieboek Veiligheid van Speelgelegenheden - Rob Leijen

'Basisschool in beweging' , ideeënmap die uw onderwijs in beweging houdt - Roeland Maier

Bij Stichting IMCO Noord-Holland:

'Knikers voor het spel', geld werven voor speelvoorzieningen' - Heinke Janssen

'Wacht maar af totdat ik koning ben', suggesties voor kinderparticipatie - Heinke Janssen en Marianne Rey

Bij NUSO - landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie:

'Werk maken van samenspelen', hoe kinderen met een handicap mee kunnen spelen - Willem Haarsma, Cees van de Grift

'Handboek veiligheid van speelgelegenheden'

1.2 Audiovisueel materiaal

'Buurt-schoolspeelplaatsen' & 'Bijvoorbeeld Boschpoort, Maastricht' - Stichting Speelruimte

'Speelruimte Adriaan Roland Holtschool Bergen N.H.' en 'Spelen op de Lindenbloesem à la Klaus Miedzinski' & 'Showpleinen' - Roelant Maier (072-5894264)

'Speelruimte - Maatwerk Videoproducties (Tel. 06- 251 804 28) - Ton Beckers

Startpagina: <http://speeltuin.pagina.nl>

- Bureau Speelruimte
- Paulus Borstraat 37
- Postbus 449,
- 3800 AK Amersfoort,
- Tel. 033-465 32 70
- www.speelruimte.nl
-
- NUSO - landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie
- Koningslaan 101,
- 3583 GS Utrecht,
- Tel. 030-254 48 80
- www.nuso.nl

- Stichting IMCO Noord-Holland
- Postbus 106
- 1440 AC Purmerend
- Tel. 0299-41 87 00
- www.primo-nh.nl

- Gegevens van servicebureaus die in een aantal andere provinciën opereren kunt u opvragen bij de NUSO
- Informatie- en AdviesCentrum Schoolaccommodaties ICS
- Postbus 282
- 2800 AG Gouda
- Tel. 0182-57 52 00

- Nationaal Jeugdfonds, het fonds van 'Jantje Beton'
- Postbus 85233

- 3508 AE Utrecht
- Tel. 030-244 70 00
- www.jantjebeton.nl

- Fondsen Samen buiten spelen
- Postbus 85184
- 3508 AD Utrecht
- Tel: 030-2427285

- Stichting Kinderpostzegels
- Stationsweg 25
- 2312 AS Leiden
- Tel. 071-525 98 00
- www.kinderpostzegels.nl

- Roeland Maier
- Turfweg 6
- 1862 KG Bergen N.H.
- Tel. 072-589 42 64
- roelandmaier@hetnet.nl

'Omgeefmij'

- Ger de Wilde
- Hongerige Wolf 1
- 9684 TJ Finsterwolde
- 0597-35 42 79
- www.omgeefmij.nl

'Ontwerpbureau Van Ginneken'

- ir. Suzanne van Ginneken
- Middelstegracht 87w
- 2312 TT Leiden
- 071-512 75 38
- www.vginneken.com

'Ontwerpbureau voor speel- omgevingen en gebouwen voor kinderen'

- ir. Sybolt Meindersma
- Adm. de Ruyterweg 1033
- 1056 EV Amsterdam
- 020-685 05 67
- www.speelmij.nl

'Speelplan' bv

- Arie Bezemer
- Hof van Holland 59
- 1508 XR Zaandam
- 075-631 36 20
- www.speelplan.nl

'Speelruimte'

- Dirk Vermeulen
- Jaap Bros Postbus 449
- 3800 AK Amersfoort
- 033-465 32 70
- www.speelruimte.nl

'Vormgeving van Speelruimte'

- Jootje Vaas
- Oosthavendijk 79
- 4475 AB Wilhelminadorp

- 0113-27 05 23
- www.jootjevaas.nl

1.5 Diversen speelruimte

Keuringsdienst van Waren - 073-624 91 49 - www.keuringsdienstvanwaren.nl

Nederlands Normalisatie Instituut - 015-269 03 90 - www.nen.nl

- Speel op Safe
- Hoofdstraat 98
- 4441 AE Ovezande
- 0113-656522
- www.speelopsafe.nl

Kunst en Bedrijf bv Adviesburo voor beeldende kunst en vormgeving - www.kunstenbedrijf.nl

- Isaac Titsinghkade 103
- 1018 LL Amsterdam
- t: 020-623 02 71
- f: 020-6205149

Stichting KinderKeur

- Martin van Rooijen - 030-243 49 84

3VO - Fusie van Veilig Verkeer Nederland, Voetgangersvereniging en Stichting Kinderen Voorrang - Initiator van de jaarlijkse Nationale Straatspeeldag.

- Postbus 423
- 1270 AK Huizen
- 035-5248800
- www.3vo.nl

Zie voor adressen ook De Gouden Gids, de rubriek Roze uit de telefoongids en Internet!

SHOW-PLEINEN

'Showpleinen' laat een aantal schoolspeelplaatsen in de regio zien die het bekijken waard zijn:

De Plaats Schoolwerf 1 1657 LE (0229) 58 12 78

Door veel zelfbouw en sponsoring tot stand gekomen:

't Padland Padland 2 1606 NL (0228) 54 19 37

Gerealiseerd via de voormalige 1% regeling door Toni Gerlach en Maarten Dekker:

De Kroosduiker Torenstraat 3 - 5 1551 BK (075) 628 57 61

Herinrichting van de speelplaats naar een ontwerp van Jootje Vaas:

Buiten de regio kunnen consulenten van IMCO (Instituut voor Maatschappelijke en Culturele Ontwikkelingen) en NUSO (landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie) wellicht dergelijke plekken noemen (zie 'Achtergrondinformatie speelruimte').

NAWOORD

Dit artikel is een verkorte, bewerkte versie van de nascholingsbrochure "Het Schoolplein onder de loep". Naast de opmerkingen van cursisten heb ik van diverse mensen tips voor verbetering gekregen.

Dank aan:

Piet Teeling en Niko Fijma met wie ik de cursussen gaf,
Daniëlle Nielander, die over het onderwerp al publiceerde in de Lichamelijke Opvoeding,
Jaap Bros en Dirk Vermeulen van Speelruimte,
Jootje Vaas, vormgeefster speelruimte,
Chris Veltman, directeur van basisschool De Plaats uit Abbekerk,
Henry Hennink van Bewegingsonderwijs Totaal uit Lelystad,

Rob Leijen van Bureau Speel Op Safe uit Lelystad.

Hopelijk is dit artikel een nieuwe impuls om de schoolspeelplaats-mogelijkheden uit te breiden en nog beter te benutten. De kinderen zijn het waard en zullen het proces graag ondersteunen!

Dit artikel is als volgt opgezet:

SAMENVATTING

1. Voorwoord met de opmerkingen over de schoolspeelplaats, recente wetswijzigingen en voorbeelden van goed gebruik van de speelruimte.
2. Bij Richtwaarden wordt aangegeven op grond van welke criteria schoolspeelplaatsen beoordeeld kunnen worden. De 'richtwaarde' herbergzaamheid wordt met een aantal inspirerende voorbeelden verder uitgewerkt. Jeanette Ruiter maakte de tekeningen.
3. Aan de hand van de 'schoolplein-toets' kunnen de sterke en te verbeteren aspecten van de speelruimte in kaart gebracht worden. Het is mogelijk om zicht te krijgen op de bespeelbaarheid van de ruimte en op andere aspecten die het onderwijs en dus de kinderen ten goede kunnen komen. In de praktijk blijkt dat de toets leerkrachten vaak op ideeën brengt.
4. Het 'stappenplan schoolspeelplaats' geeft mogelijkheden om een wezenlijke speelruimte te realiseren. Dit stappenplan is onder meer gebaseerd op de ervaringen tijdens een tweejarig veranderingsproces van de speelruimte van de Adriaan Roland Holtschool voor Vrije School basis-onderwijs in Bergen N.H. De uitnodiging voor het openingsfeest werd door Prabhati Verburg treffend getekend.
5. Voor een veranderingsproces moet veel werk verzet worden. Bij de 'achtergrondinformatie speelruimte' staat nuttige literatuur, audiovisueel materiaal en een lijst met belangrijke adressen.
6. Showpleinen: In de regio zijn nogal wat schoolspeelplaatsen die de moeite van het bekijken waard zijn. We hebben de ons bekende opgenomen en houden ons aanbevolen voor uitbreiding van de lijst. Buiten de regio kunnen consulenten van IMCO (Instituut voor Maatschappelijke en Culturele Ontwikkelingen) en NUSO (landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie) wellicht dergelijke plekken noemen.
7. In het nawoord wordt een aantal belangrijke 'meedenkers' bedankt.

Websites schoolplein onder de loupe

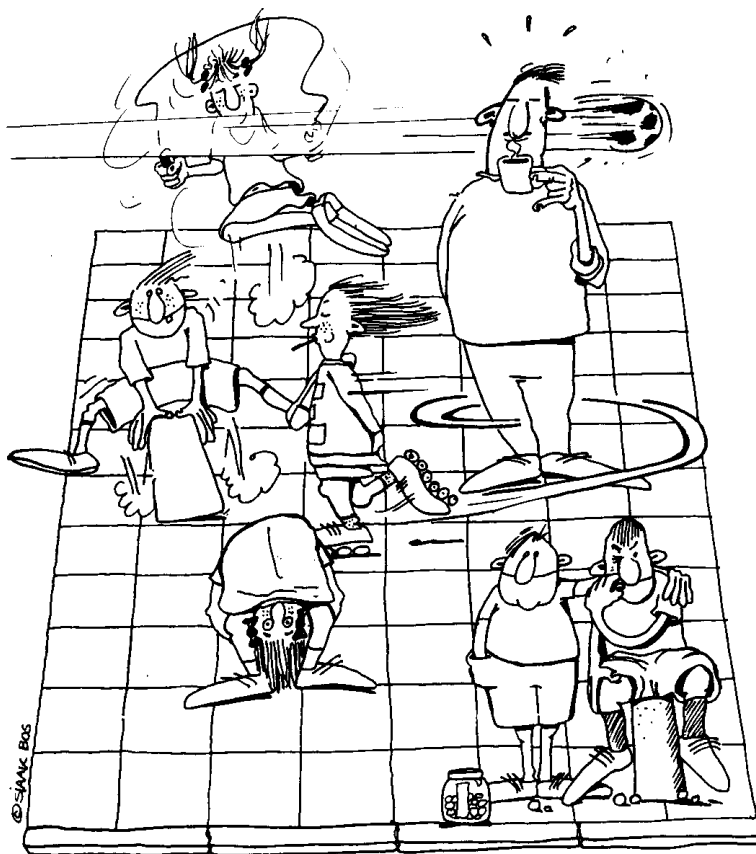
Adressen Speelruimte

- <http://speeltuin.pagina.nl>
- www.speelruimte.nl
- www.nuso.nl
- www.ruimtevoordejeugd.nl
- www.primo-nh.nl
- www.jantje-beton.nl
- www.samenbuitenspelen.nl
- www.kinderpostzegels.nl
- www.hsa.nl / www.inholland.nl

- www.omgeefmij.nl
- www.speelmij.nl
- www.speelplan.nl
- www.speelruimte.nl
- www.jootjevaas.nl
- www.keuringsdienstvanwaren.nl
- www.nen.nl
- www.speelopsafe.nl
- www.3vo.nl

Websites spel

- www.2ukids.nl
- <http://est.estcomp.ro/~cfg/games.html> - internationaal (tekst en plaatjes) van Petru Dumitru uit Roemenië

Correspondentieadres:

- Roeland Maier
- Turfweg 6
- 1862 KG Bergen
- Tel. 072-5894264
- E-mail roelandmaier@hetnet.nl

...EN HIJ ZAG DAT HET GOED WAS....

Sjaak Bos